

Habitar la ciutat

Un diàleg entre Barcelona i Roma

Abitare la città

Un dialogo tra Barcellona e Roma

Construir drets a través de l'autogestió, la cultura i la utopia
Costruire diritti attraverso l'autogestione, la cultura e l'utopia

Teixir xarxes pel dret a l'habitatge i a la ciutat
Tessere reti per il diritto all'abitare e alla città

Compartir experiències
Condividere esperienze

Regular i limitar
Regolare e limitare

Generar incidència política
Generar incidenza politica

Pensar eines, estratègies i accions possibles
Pensare strumenti, strategie e azioni possibili

20
21

maig
maggio

2021

Lleialtat Santsenca

c/ Olzinelles, 31_ Barcelona

Inscripcions
www.lleialtat.cat/entrades

Organització i coordinació: Emanuela Bove _ Daniela Longobardi

En el marc de:

Amb el suport de:

Districte de Sants-Montjuïc

Ajuntament de Barcelona

Informació bàsica

Dates:

Dijous 20 i divendres 21 de maig, 2021

Horari:

Dijous 20 de maig

18:30 - 21:00 [Presencial]

Divendres 21 de maig

10:00 - 13:00 [Online]

16:00 - 21:00 [Presencial + Online]

Lloc:

Sessions presencials Lleialtat Santsenca

c/ Olzinelles, 31 _ Barcelona

Inscripcions:

www.lleialtat.cat/entrades

Les sessions presencials tenen aforament limitat

Idioma:

Les activitats seran en castellà i italià amb traducció

Presentació

Fer de la ciutat un lloc plural i inclusiu, basat en la justícia social i ambiental, és una tasca encara per complir, avui més urgent que mai. Realitzar aquest objectiu significa posar fi a la mercantilització dels drets, donant respostes concretes a l'emergència residencial, a la pèrdua de serveis, a les noves formes de precarietat i a les creixents desigualtats. Suposa, a més, promoure la solidaritat i acollir la diversitat superant l'aïllament espacial i relacional i teixint complicitats capaces de reescriure col·lectivament un nou pacte social que entengui la vida com una qüestió comuna.

Per repensar la ciutat en aquests termes són imprescindibles polítiques públiques compromeses amb l'interès i el bé col·lectiu, que coordinin a diferents escales les intervencions i els actors involucrats. Però també cal incentivar i enfortir l'autogestió ciutadana i les iniciatives que puguin consolidar els llaços comunitaris i articular pràctiques integrals i emancipadores basades en el treball en xarxa.

Creiem que la utopia alimenta l'imaginari, que l'intercanvi d'experiències estimula la intel·ligència col·lectiva, que la comprensió dels errors permet assajar nous camins. La proposta que presentem pretén ser una aportació en aquesta direcció. Ho fa a partir del diàleg entre dues ciutats, Barcelona i Roma, que s'enfronten als processos d'especulació immobiliària, de gentrificació i turistificació, i a tot allò que marginalitza i expulsa biografies individuals i col·lectives. Dos dies de debat i reflexió per parlar d'autogestió, de dret a l'habitatge, a la ciutat i a la cultura de base, amb un doble propòsit: compartir experiències, eines i pràctiques i teixir xarxes que facin possible articular conjuntament estratègies i accions.

Habitar la ciutat és una iniciativa organitzada i coordinada per Emanuela Bove i Daniela Longobardi en col·laboració amb els Blocchi Precari Metropolitani que es realitza, amb el suport de la Lleialtat Santsenca i de l'AGePaCC, en el marc de l'IPER-Festival delle Periferie ideat pel RIF-Museu delle Periferie de Roma (<https://www.museodelleperiferie.it/pagina/iper-festival-delle-periferie>).

20^{de}
maig

Autogestió, cultura i utopia

La que explicarem és una història de ciència-ficció. Però també una història de convivència, intercanvi i compromís polític. És la història d'una ocupació i una provocació artística, d'una nau espacial i d'un museu.
[Space Metropoliz]

Venim d'Àfrica, d'Europa de l'Est, d'Amèrica Llatina, d'Itàlia. Molts som refugiats als quals el corrupte sistema d'acollida no ha sabut protegir, desallotjats que ja no hem pogut pagar l'exorbitant cost dels lloguers, romanís que s'han rebel·lat contra la segregació dels camps. Una realitat viva i complicada que s'ha enriquit amb la presència del MAAM, una experiència que ha seduït els habitants i el territori, aportant una defensa més a aquesta valenta empresa.
[Della parte di Metropoliz, città meticcias_Policea]

18:30 - 21:00

Lleialtat Santsenca

Olzinelles, 31 _Barcelona

Inscripció a www.lleialtat.cat/entrades

Projecció de Space Metropoliz (2011)

Documental de Fabrizio Boni i Giorgio de Finis

Debat amb:

Irene di Noto
Sara Bautista
Giorgio de Finis

Moderació: Cecilia Ricciarelli

Trailer:

<https://www.youtube.com/watch?v=CJqehjM0xRM>

Space Metropoliz relata la regeneració col·lectiva d'una fàbrica abandonada a la perifèria de Roma ocupada el 2009 per 200 persones - italianes, migrants i refugiades - amb el suport del Blocchi Precari Metropolitan. Neix així Metropoliz_città meticcias: una llar per a més de 200 habitants, però també un bé comú obert al barri i a la ciutat. Els seus espais comunitaris acullen nombroses activitats (cuina mestissa, ludoteca, camp de futbol, tallers culturals) i el MAAM, el primer museu habitat del Planeta Terra, que al llarg dels anys ha comptat amb la participació de més de 500 artistes, que han intervingut per defensar, amb les seves obres, la ciutat mestissa i els qui l'habiten.

El documental narra, a través de la metàfora del viatge a la lluna, un procés de reflexió entre utopia i realitat que al llarg d'un any ha involucrat activistes, artistes, filòsofs/es, arquitectes, científics/científiques i habitants per construir col·lectivament un coet, donant forma al primer projecte aeroespacial independent.

Space Metropoliz és moltes coses: un dispositiu situacionista i relacional per alliberar l'imaginari i promoure entre els habitants espais comunitaris; una investigació antropològica; un cicle de tallers creatius; un experiment de requalificació i planificació participativa; una instal·lació artística i encara més.

La ciutat mestissa que en aquests anys, tot i les amenaces de desallotjament, ha anat prenent cos no és només un instrument de contrast enfront de les polítiques neoliberals que consideren a les ciutats i els territoris com a llocs per explotar i lucrar, sinó que és també un lloc per repensar i experimentar col·lectivament formes de vida obertes i plurals.

21 de maig

10:00 -13:00 [Online]

Inscripció a: www.lleialtat.cat/entrades/

Presentació jornada

El cas Roma

Margherita Grazioli

El cas Barcelona

Lucia Delgado

Moderació: Emanuela Bove

16:00 - 21:00 [Presencial+ Online]

Inscripció a: www.lleialtat.cat/entrades/

16:00 - 18:25 **Regular i limitar**

Eduardo González

Claire Colomb

Sara Gainsfort

Oswaldo Costantini

Moderació: Daniele Porretta

18:35 - 21:00 **Traçar estratègies**

Gala Pin

Jesús Rodríguez

Maria Vittoria Molinari

Paolo Di Vetta

Moderació: Emanuela Bove

Compartir experiències

Un diàleg a dues veus per a comprendre algunes de les problemàtiques que experimenten ciutats, com Roma i Barcelona, i conèixer les respostes que s'estan donant des dels moviments socials, la societat civil i la política institucional. Un col·loqui per a intercanviar i compartir coneixements, eines i pràctiques que, més enllà de l'àmbit en el qual han sorgit, puguin servir de referència i d'estímul a altres contextos. Per a fomentar propostes que tutel·len el valor d'ús dels espais de vida enfront del valor de canvi. Per a profunditzar en la dimensió política de l'autogestió, la seva capacitat per generar mecanismes de re-apropiació i regeneració comunitària. Per a reflexionar sobre un ús diferent del patrimoni públic i privat disponible, per donar respostes concretes a les necessitats socials, a l'emergència residencial i a la demanda d'espais comunitaris. Per a sostenir l'ocupació d'edificis (buits, abandonats o infrautilitzats) destinats a l'especulació com un dispositiu que, generant béns comuns, contribueix a fer efectiva la funció social de la propietat i el dret a la ciutat.

Teixir xarxes pel dret a l'habitatge i a la ciutat

Un diàleg coral que s'estructura en dues taules rodones que involucren a diferents actors del món de l'activisme, organitzacions ciutadanes i les que defensen una investigació compromesa i crítica. Un debat per teixir aliances, entre ciutats i territori, articular reflexions, estratègies i iniciatives comunes que permetin incidir en major mesura en la lluita pel dret a l'habitatge i a la ciutat. Per a reivindicar polítiques públiques, a diferents escales, que actuïn contra tot allò que vulnera els drets i mercantilitza els espais i les formes de vida. Per a incentivar normatives que siguin permeables a la innovació social i a l'autogestió ciutadana, basades en pràctiques participatives horitzontals, inclusives i transparents. Per traçar nous horitzons d'acció i fer de la utopia una pràctica política.

Museo dell'Altro e dell'Altrove di Metropoliz_MAAM

Iniciativa col·lectiva, experimental i autogestionada que neix el 2012 per crear una obra coral i una barricada contra el desallotjament de l'antiga fàbrica Fiorucci ocupada el 2009. El MAAM és un espai polític, un museu "il·legal" i viu que engloba la dimensió domèstica. És un dispositiu que, fomentant el suport i la trobada mutus, ha contribuït a la remodelació de parts de la fàbrica. Obert a qualsevol aportació artística o cultural gratuïta, no compta amb finançament institucional ni cap figura jurídica. Actualment acull més de 500 obres d'artistes internacionals i és, amb el MACRO i el MAXXI, el tercer museu d'art contemporani de Roma.

El 2019, el poder judicial va atorgar a la multinacional Salini-Impregilo, propietària de l'immoble, una indemnització de 28 milions d'euros de l'Estat per l'ocupació il·legal en un barri on hi ha centenars de cases buides, l'objectiu de la propietat és enderrocar aquesta fàbrica per construir edificis residencials. Desallotjar Metropoliz, avui, també significaria destruir un museu d'art contemporani amb un valor econòmic similar a altres espais reconeguts institucionalment a la ciutat, una acció que, en la realitat en la qual vivim, tindria més ressò que posar vides al carrer.

Blocchi Precari Metropolitan (BPM)

Col·lectiu nascut a Roma el 2007 amb l'objectiu de reivindicar el dret a la ciutat a través de la pràctica de la re-apropiació d'edificis en desús, de propietat pública o privada, amb fins residencials, socials i culturals.

Movimento per il diritto all'abitare

Reuneix alguns col·lectius romans que lluiten pel dret a l'habitatge i a la renda. A través de la re-apropiació d'edificis abandonats i amb pràctiques de lluita generalitzades en l'àmbit territorial i de ciutat, plantegen la necessitat de polítiques públiques d'habitatge i redistribució dels ingressos.

Associazione Inquilini e Abitanti (A.S.I.A.)

Agrupa les estructures sindicals de llogaters que viuen en edificis de titularitat pública i privada, i està federat a la Unione dei Sindacati di Base (USB). Va néixer als 90 després de vint anys de lluites pel dret a l'habitatge, que en particular a Roma, durant la bombolla immobiliària va veure un fort moviment popular d'ocupació dels habitatges construïts pels especuladors que han marcat el desenvolupament de la ciutat

Xarxa SET [Sur de Europa contra la Turistificación]

Neix el 2018 amb el desig d'aixecar una veu col·lectiva de resistència al procés de turistificació que afecta el Sud d'Europa. Actualment, formada per 25 nodes de ciutats i regions europees, reivindica la necessitat de construir nous escenaris econòmics i de vida per fer front a una transició socioecològica que corregeixi els greus impactes que té la indústria turística extractiva sobre territoris, ciutats i habitants.

Plataforma d'Afectats pe l'Hipoteca (PAH)

Moviment ciutadà no partidista, format per persones directament afectades - per hipoteques, lloguers i ocupació - i persones solidàries. Duu a terme accions en diferents camps per a promoure canvis legals que responguin a la violació dels drets fonamentals que pateixen els afectats i trobar solucions que facin efectiu el dret a l'habitatge.

Sindicat de Llogateres

Iniciativa ciutadana que neix a Barcelona el 2017, amb una clara consciència política i col·lectiva. Reuneix a les persones que viuen o volen viure de lloguer, tant en habitatges del mercat públic com privat. Treballa per impulsar la defensa del dret a l'habitatge i un lloguer assequible, estable, segur i digne.

Irene Di Noto

Activista dels BPM. Realitza investigació-acció sobre el dret a la ciutat; està compromesa amb la protecció dels drets de la infància i l'adolescència i amb la lluita contra la criminalització i repressió del moviment pel dret a l'habitatge. Treballa en el camp de la comunicació i com educadora. És autora i coeditora del llibre *R/home diritto all'abitare dovere capitale* (Bordeaux Edizioni 2018).

Sara Bautista Arotinco

Peruana, valenta mare de tres fills, habitant de Metropoliz des del principi. Es dedica diàriament al procés d'autogestió de l'ocupació i del MAAM i està compromesa amb la defensa dels migrants i del dret a la salut i l'educació.

Giorgio de Fini

Antropòleg, artista, comissari independent. Ha ideat el MAAM Museo dell'Altro e dell'Altrove di Metropoliz_città meticcìa i altres dispositius museístics participatius. Ha dirigit el museu d'art contemporani de Roma amb el projecte MACRO Asilo. Actualment dirigeix el RIF-Museo delle periferie de Roma.

Cecilia Ricciarelli

Crítica cinematogràfica i docent de l'Institut Europeu de Disseny (IED) de Barcelona. El 2011 crea la llibreria independent Le Nuvole, un espai de trobada i intercanvi sobre la cultura italiana.

Lucia Delgado

Cofundadora de la Plataforma d'Afectades per la Hipoteca. Promotora de la ILP habitatge- Llei 24/2015, de mesures urgents per a afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica. Membre de la Plataforma d'afectats per la Hipoteca de Barcelona i portaveu de la mateixa.

Margherita Grazioli

Activista dels BPM i investigadora postdoctoral en geografia econòmica a l'àrea de Ciències Socials de l'Institut de Ciències Gran Sasso (L'Aquila, Itàlia). És autora de l'etnografia militant *Housing, Urban Commons and the Right to the City in Post-Crisis Rome. Metropoliz, The Squatted Città Meticcìa* (editat per Palgrave Macmillan, 2021).

Eduardo González de Molina Soler

Activista del Sindicat de Llogaters. És sociòleg i polític, especialitzat en polítiques públiques i socials. Investigador doctoral en la Gerència d'Habitatge de l'Ajuntament de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra.

Claire Colomb

Polítloga i doctora en Planificació Urbana i Regional. La seva recerca se centra en la governança urbana i regional a Europa, i en les polítiques de planejament i regeneració i els moviments socials urbans. És autora d'un estudi sobre els conflictes al voltant de la regulació dels pisos turístics a 12 ciutats europees.

Sarah Gainsfort

Investigadora independent i periodista freelance, escriu sobre els processos de transformació urbana i l'habitatge. Autora de *Airbnb ciudad mercancía, Historias de resistencia a la gentrificación digital* (Mármol, Izquierdo Editores, 2021), finalista del Premio Napoli 2020, i de *Oltre il turismo, Esiste un turismo sostenibile?* (Eris Edizioni, 2020).

Oswaldo Costantini

Activista dels Blocchi Precari Metropolitani i investigador en antropologia cultural. S'ocupa de les temàtiques migratòries i residencials, amb una perspectiva militant.

Daniele Porretta

Arquitecte, doctor en Teoria i Història de l'Arquitectura. Ha col·laborat amb diferents entitats en els temes de la gentrificació, turisme i dret a la ciutat. Ha estat membre del grup de recerca *Arxiu crític del model Barcelona* (ETSAB). Actualment és professor de l'àrea social del disseny de l'escola Elisava de Barcelona.

Gala Pin

Activista i especialista en comunicació digital, vinculada a la defensa de drets i llibertats a la xarxa. Ha estat membre de la PAH i està vinculada al moviment veïnal contra els desnonaments i el turisme depredador. En la legislatura 2015-19 ha estat regidora de districte de Ciutat Vella i de l'àrea de govern de Participació i Districtes de l'Ajuntament de Barcelona en el grup municipal de Barcelona en Comú.

Jesús Rodríguez

Cooperativista i periodista, considera el periodisme com una forma d'activisme polític. Ha estat un dels fundadors de la Directa un diari que visibilitza les pràctiques dels moviments socials i els projectes polítics, socials i culturals normalment invisibilitzats per molts mitjans. Ha treballat com a guionista per al documental *Ciutat Morta* (2013).

Maria Vittoria Molinari

Activista de AS.I.A. Usb. Va ser assessora i, del 1997 al 2003, regidora de l'Ajuntament de Trevi (Lazio). Posteriorment va ser presidenta d'una cooperativa social que opera al barri romà de Tor Bella Monaca, on s'ha vinculat a AS.I.A. per ocupar-se del dret a l'habitatge.

Paolo Di Vetta

Activista dels Blocchi Precari Metropolitan i del Movimento per il diritto all'abitare. Ha liderat, al costat de milers de persones, les lluites pel dret a l'habitatge i la ciutat en l'última dècada a Roma, patint també severes restriccions a la seva llibertat.

Emanuela Bove

Arquitecta, investigadora independent i docent. El seu treball se centra en l'urbanisme participatiu, la participació ciutadana i acció comunitària, el dret a l'habitatge i a la ciutat. Ha estat integrant de l'OCAU (UB), és membre de la Plataforma Barcelona no està en venda, de la Taula Veïnal d'urbanisme de Barcelona, de la xarxa SET i del consell de redacció de la revista Crítica Urbana.

Daniela Longobardi

Arquitecta, col·labora amb diverses empreses i institucions culturals. Ha coordinat i gestionat diferents projectes culturals i comissariat projectes museogràfics per al MUEC de Barcelona. Actualment col·labora en un projecte comunitari transmèdia per la valorització de la memòria de dones grans de diverses comunitats.

Articles relacionats

La città pubblica (r)esiste! _ Irene Di Noto

<https://criticaurbana.com/la-citta-pubblica-resiste>

<https://criticaurbana.com/wp-content/uploads/2020/05/CU12-Irene-Di-Noto-ES.pdf>

Ripensando la città passando per il museo _ Giorgio de Finis

<https://criticaurbana.com/ripensare-la-citta-pasando-per-il-museo>

<https://criticaurbana.com/wp-content/uploads/2020/07/Crítica-Urbana-13.-Giordio-De-Finis-ES>

La luna al popolo _ Daniele Porretta

<https://nativa.cat/2019/03/la-luna-al-popolo/>